

BILAGA A2.2.1Moderaterna

Riksdagskansliet

2001-10-25

1 (3)

Konstitutionsutskottet	
ink	2001-10-25
Dnr	LD:2001/02 11/07

2001-10-25**Till Konstitutionsutskottet**

Jag ber härmed att för Konstitutionsutskottets granskning få anmäla näringsminister Björn Rosengren för hans ansvar när det gäller hanteringen av utfästelser om statlig garanti till flygbolag. Den senaste månadens händelser kantas av en rad oklarheter vad gäller ärendets handläggning.

Kronologiskt ser händelseförloppet ut på följande sätt:

Efter terrorattackerna i USA den 11 september beslutade flygförsäkringsbolagen att sänka ersättningsnivåerna i den klausul som ger rätt till ersättning till tredje man i händelse av krig eller terrorism från 18 miljarder kronor till 500 miljoner kronor. Sänkningen trädde i kraft natten mellan den 24 och den 25 september. Flygbolagen stod därmed utan ett fullgott försäkringsskydd.

För att möjliggöra en fortsatt flygtrafik beslutade den brittiska regeringen den 21 september att ställa upp med en garanti på det högre ersättningsbeloppet under en period av trettio dagar. Under helgen den 22-23 september fattade EU:s finansministrar ett liknande principbeslut.

I Sverige är det riksdagen som har att fatta beslut av detta slag. Regeringsformens beredningskrav skall därvid uppfyllas.

Vid ett möte den 25 september med riksdagens trafikutskott fick utskottets ledamöter en muntlig föredragning av frågan om de statliga garantierna av en tjänsteman från Näringsdepartementet. Den enda handling som förelades var en översättning av överenskommelsen mellan EU:s finansministrar från den gångna helgen. Som bilagor fanns dock genomarbetade promemorior från Danmark och Finland där man uppenbarligen haft tid att väl förbereda ärendet.

Redan vid detta tillfälle kritiserades regeringens beredning av ärendet. Bland annat hade Näringsdepartementet börjat förhandla med SAS före det att frågan togs upp med trafikutskottet. Utskottet fattade dock beslut om att förorda att statliga garantier skulle utställas till flygbolagen. I sitt betänkande anförde trafikutskottet bl a att om en lösning på försäkringsfrågorna inte skulle ha uppnåtts inom en månad förutsätter utskottet att regeringen återkommer till riksdagen och redovisar läget samt lägger fram förslag till åtgärder för hur problemen skall kunna lösas långsiktigt.

Utskottet framhöll också i detta sammanhang att garantin bör vara en komplettering till de försäkringar som marknaden erbjuder.

Den 26 september fattade riksdagen beslut om att bemyndiga regeringen att ställa ut statliga garantier till flygbolagen. Beslutet gällde retroaktivt från den 25 september, dock under en period av högst trettio dagar.

Moderaterna

Riksdagskansliet

2001-10-25

2

I ett regeringsbeslut den 27 september beslutade regeringen att, med stöd av det fattade riksdagsbeslutet, ställa ut en statlig garanti till försäkringsbolag för att återställa försäkringsskyddet för av Sverige licensierade flygbolag, flygplatser och vissa handlingagenter till samma omfattning som gällt fram till den 25 september 2001 vid skador på tredje man som följer av krig, terrorism och liknande. I beslutet anfördes vidare att garantin skulle gälla högst trettio dagar och att garanti endast skulle få ställas ut om en försäkringslösning helt eller delvis saknades på marknaden. Om det under garantiperioden skulle inträffa att en försäkringslösning kan erhållas på marknaden, skall garantibeloppet minskas i motsvarande utsträckning. Riksgäldskontoret är den myndighet som ansvarar för att garantin hanteras i enlighet med fattade beslut.

Enligt uppgift från Riksgäldskontoret beslutade Riksgäldskontoret den 19 oktober, efter information och avstämning med både Näringsdepartementet och Finansdepartementet, att den statliga garantin skulle upphöra från kl 17.00 den 22 oktober eftersom det nu fanns marknadslösningar för flygbolagen m fl för skador upp till en miljard USD. För skador överstigande detta belopp skulle den statliga garantin fortsätta att gälla till och med midnatt den 24 oktober.

Den 22 oktober kl. 17.00 upphörde således den svenska statliga garantin för skador upp till en miljard USD efter ett beslut av Riksgäldskontoret. Riksgäldsdirektören meddelade att för att garantin skulle kunna förlängas till torsdag den 25 oktober krävdes ett regeringsbeslut.

I ett uttalande till TT kl. 18.50, ett par timmar efter det att garantin upphört att gälla, meddelades från näringsministerns kansli att regeringen tänkte lösa frågan retroaktivt under tisdagen den 23 oktober genom att inkalla ett extra regeringssammanträde.

Vid det extra regeringssammanträdet den 23 oktober beslutades att Riksgäldskontoret skulle ställa ut garantier från den 22 oktober kl. 17.00 till och med midnatt den 24 oktober till samma omfattning som gällt fram till den 25 september, trots att Riksgäldskontoret för sin del funnit att den lösning på marknaden som regeringsbeslutet den 27 september angivit nu kan erhållas.

På onsdagskvällen den 25 oktober, sex timmar innan den av riksdagen medgivna garantitiden löpte ut, meddelar regeringen att den påföljande dag avser att förelägga riksdagen en proposition som förlänger en den statliga garantin med ytterligare en månad. Garantin avses gälla retroaktivt från midnatt den 24 oktober.

Jag har under nuvarande omständigheter principiellt inte något emot de statliga flyggarantierna, men jag ifrågasätter näringsministerns hantering av ärendet. Redan inför beslutet om den första garantiperioden för en månad sedan förekom det brister i beredningen på grund av brådska som regering till del själv förefaller att ha förorsakat och som andra länder förmått möta.

Därefter verifierade uppenbarligen regeringskansliet Riksgäldskontorets bedömning för att sedan, och inledningsvis utan stöd i regeringsbeslut, desavouera myndighetens beslut.

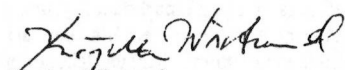
Moderaterna

Riksdagskansliet

2001-10-25

3

Till slut föreläggs riksdagen en ny proposition, med krav på retroaktivt ikraftträdande, det tredje retroaktiva beslutet i detta ärende, trots att regeringen redan för en månad sedan var väl medveten om att en förlängning av de statliga garantierna kunde bli ofrånkomlig och att riksdagen i en sådan situation ställt bestämda krav på beslutsunderlaget. Hanteringen försätter i realiteten riksdagen i en situation där en seriös behandling av ärendet avsevärt försvårats.

Birgitta Wistrand